Stappenplan – Herbeoordeling selectie aangiften proces Query's a/d Poort

Aanleiding

De staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst - heeft naar aanleiding van de bevindingen in het PricewaterhouseCoopers (PwC) rapport "Query's aan de Poort" toegezegd de selectie voor handmatige beoordeling van een bepaalde groep aangiften inkomensheffing (IH) te willen herbeoordelen. Dit betreft aangiften van belastingplichtigen die in FSV geregistreerd stonden omdat hun aangiften in het proces "Query's aan de Poort" een code 1043[1] hadden gekregen en die vanuit een specifieke zorgkosten-query of giftenaftrek-query zijn geselecteerd. Door het toekennen van de code 1043 kwamen deze aangiften in aanmerking voor handmatige beoordeling door een medewerker op een van de kantoren (kantoortoets). In lijn met jurisprudentie van de Hoge Raad zal een correctie op de aangifte ongedaan worden gemaakt indien uit die herbeoordeling volgt dat er sprake is geweest van een selectie in strijd met een grondrecht[2].

Voor belastingplichtigen die daarvoor in aanmerking komen zal het herstel niet plaatsvinden via een herziening van de aanslag inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen, maar door het toekennen van een compensatie voor de nadelige gevolgen van de correctie van de aangifte, te weten 100 % van de bruto correctie op het verzamelinkomen. Door voor deze methode te kiezen is het herstel beter uitvoerbaar (geen directe doorwerking naar inkomensafhankelijke regelingen).

Context van de toezegging

Code 1043 kan door diverse medewerkers op diverse momenten in het proces worden toegekend. De constateringen van PwC richten zich op de toekenning van code 1043 in het zogenoemde proces "Query's aan de Poort". Ten behoeve van dat proces waren diverse aandachtspunten geformuleerd op basis waarvan een aangifte een code 1043 zou kunnen krijgen. Helaas had een klein deel van deze aandachtspunten niet gebruikt mogen worden omdat hier ten minste de suggestie van uitgaat dat onderscheid werd gemaakt tussen belastingplichtigen op een wijze die niet gerechtvaardigd kan worden (zie bijlage 3). De toezegging van de staatssecretaris heeft tot doel om in situaties waarin het enkele gebruik van deze aandachtspunten tot een negatief effect heeft geleid, dit effect terug te draaien. Naar de toekomst toe worden de te hanteren aandachtspunten in het proces "Query's aan de Poort" expliciet gemonitord door juridische experts.

Wijze van uitvoering herbeoordeling

In dit stappenplan komt aan de orde op welke wijze, en aan de hand van welke criteria, wordt beoordeeld of bij de aangiften in de aangewezen groep sprake is geweest van een selectie in strijd met een grondrecht die aanleiding geeft tot een compensatie.

Het proces "Query's aan de Poort" was erop gericht om tijdig inconsistenties, (bewuste) fouten, fraudesignalen en systeemfraude te detecteren en zo, onder meer, het onterecht verlenen van aftrekposten en invorderingsrisico's bij na- en terugvorderingen te voorkomen. Dit gebeurde onder meer door het toekennen van een code 1043. Het

[1] Code 1043: een Aanslagbelastingensysteem Klantinformatie code 1043, 1044, 9044 of 9045 dan wel een 10-cijferige IT Service Management tijdsregistratiecode beginnend met 11 in het redenveld van een Uitworp Gewenst.
[2] Kamerstukken II, 2022/23, 31 066, nr. 1098, p. 11 en 12 vraag 25 en bijbehorend antwoord, zie ook bijlage 1 bij dit stappenplan. Zie ook Hoge Raad 10 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1748, rechtsoverwegingen 5.3 en 5.4, zie ook bijlage 2 bij dit stappenplan.

gevolg van een toegekende code 1043 was dat een aangifte in de regel uitgeworpen werd door de Selectiemodule in ABS voor handmatige beoordeling door een medewerker in de kantoortoets. In aangetroffen handleidingen voor analisten aan de Poort waren hierbij jaarlijks allerlei aandachtspunten opgenomen waar rekening mee gehouden kon worden bij het toekennen van een code 1043 aan een aangifte.

PwC heeft in dit kader specifiek gewezen op acht aandachtspunten die in één of in enkele handleidingen waren opgenomen en die er op kunnen duiden dat persoonlijke kenmerken van belastingplichtigen bij de selectie van de aangifte ten onrechte een rol hebben gespeeld (zie bijlage 3). In hoeverre en hoe vaak deze en andere in de handleidingen opgenomen aandachtspunten daadwerkelijk zijn toegepast bij het toekennen van code 1043 aan een aangifte kan echter niet meer met zekerheid worden vastgesteld. Als het gaat om de aandachtspunten waar PwC op heeft gewezen, is verder relevant dat enkele daarvan begrippen bevatten die zich moeilijk laten duiden. Wat is bijvoorbeeld "jong" (qua leeftijd) en wat zijn "wijken met een opvallend patroon van uitgaven". Ook is informatie over de nationaliteit van belastingplichtigen conform eerdere toezeggingen aan de Kamer niet langer beschikbaar. Alles bij elkaar maakt dit het lastig, zo niet onmogelijk, om achteraf eenduidig vast te kunnen stellen in hoeverre de door PwC aangeduide aandachtspunten een rol hebben gespeeld bij de toekenning van code 1043 aan een aangifte en, daarmee, bij de selectie van een aangifte van een specifieke belastingplichtige.

Om toch zo goed mogelijk uitvoering te kunnen geven aan de toezegging van de staatssecretaris zal daarom worden bezien of aannemelijk kan worden gemaakt dat de selectie van de aangifte van een belastingplichtige op voor het (fiscale) toezicht relevante en objectief gerechtvaardigde gronden heeft plaatsgevonden. Het gaat daarbij om de vraag of selectie van aangiften heeft plaatsgevonden op basis van criteria die relevant, geschikt en objectief gerechtvaardigd zijn als het gaat om het heffen en innen van verschuldigde inkomstenbelasting.

Omdat aangiften met een code 1043 met voorrang handmatig beoordeeld werden door een medewerker in de kantoortoets boven aangiften zonder deze code, is van belang om, waar mogelijk, de reden voor toekenning van deze code te achterhalen. Is het aannemelijk dat de code op voor het (fiscale) toezicht relevante en objectief gerechtvaardigde gronden is toegekend, dan is niet waarschijnlijk dat de selectie van de aangifte voor controle op discriminatoire wijze zal hebben plaatsgevonden.

Als een voor het (fiscale) toezicht relevante en objectief gerechtvaardigde reden voor de toekenning van de code 1043 aannemelijk is, komt de betreffende belastingplichtige niet in aanmerking voor de compensatie.

In het stappenplan sluiten stap 1 en stap 3 aan bij de reden voor toekenning van de code 1043. Daarbij wordt in stap 3 (handmatige analyse van de restposten) tevens nagegaan of toekenning van code 1043 wel of niet heeft plaatsgevonden in het proces "Query's aan de Poort". Uitsluitend toekenning van code 1043 in het proces "Query's aan de Poort" wordt in het kader van de toezegging van de staatssecretaris herbeoordeeld. Immers, de aandachtspunten die PwC heeft opgemerkt zijn opgenomen in de handleidingen die ten behoeve van dát proces zijn opgesteld.

Daarnaast wordt in stap 2 bezien of er aangiften zijn die ook om andere redenen dan de toekenning van code 1043 zijn uitgeworpen voor handmatige beoordeling door een medewerker in de kantoortoets. Is daarvan sprake, dan wordt bepaald of een handmatige beoordeling van een aangifte ook zou hebben plaatsgevonden op basis van deze andere reden(en) als code 1043 niet was toegekend. Is hiervan sprake, dan heeft de toekenning van code 1043 geen invloed gehad op de selectie omdat de betreffende aangifte ook zonder toekenning van code 1043 zou zijn geselecteerd voor handmatige beoordeling. Het is dan niet aannemelijk dat de selectie voor handmatige beoordeling, in zijn geheel bezien zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat de op basis hiervan aangebrachte correcties moeten worden vernietigd.[3] Of de toekenning van code 1043 heeft plaatsgevonden op basis van een objectief gerechtvaardigde reden wordt in die situaties niet nader onderzocht.

Kan de aanwezigheid van een objectief gerechtvaardigde reden voor de toekenning van code 1043 niet aannemelijk worden gemaakt en kan niet of onvoldoende aannemelijk worden gemaakt dat de aangifte ook zonder de toekenning van die code handmatig zou zijn beoordeeld, dan komt dit – gelet op de specifieke omstandigheden van deze herbeoordeling in combinatie met de bevindingen van PwC – voor rekening van de Belastingdienst. De betrokken belastingplichtige komt alsdan in aanmerking voor een compensatie (in deze concrete situatie dus ook zonder dat expliciet is vastgesteld dat sprake is van een schending van een grondrecht).

Bepalen van de onderzoekspopulatie

Tot de onderzoekspopulatie – waarbij een actieve herbeoordeling plaatsvindt – behoren, conform de toezegging van de staatssecretaris, de aangiften uit de aangiftejaren inkomensheffing 2012 tot en met 2019 waaraan in het proces "Query's aan de Poort" via selectie van die aangifte vanuit de giftenaftrek-query of de specifieke zorgkosten-query een code 1043 is toegekend en waarbij een correctie van het aangegeven verzamelinkomen heeft plaatsgevonden in het nadeel van de burger (zie bijlage 1 voor de toezegging).

Aanpak herbeoordeling selectie van aangiften behorende tot de populatie

Bij het onderzoek of een aangifte van een belastingplichtige die deel uitmaakt van de onderzoekspopulatie op basis van voor het (fiscale) toezicht relevante en objectief gerechtvaardigde gronden is geselecteerd voor handmatige beoordeling, wordt het volgende stappenplan gehanteerd. De volgorde van de stappen berust hierbij op praktische overwegingen. De stappen 1 en 2 kunnen geautomatiseerd worden ondersteund en worden daarom vanuit uitvoeringsoogpunt als eerste toegepast. Het aantal aangiften waarvoor in stap 3 een handmatige beoordeling nodig is, wordt hiermee zo veel mogelijk beperkt.

1. Heeft toekenning van code 1043 plaatsgevonden omdat de belastingplichtige betrokken was bij een intermediair die onderzocht werd?

   In het proces "Query's aan de Poort" werden onder meer aangiften geselecteerd die verbonden waren aan een zogenoemde "casus". Een "casus" kon bijvoorbeeld behelzen een intermediair die aangiften voor belastingplichtigen (zijn klanten) indient met daarin hoge aftrekposten die, desgevraagd door een medewerker in

[3] Zie ook Gerechtshof Den Haag 01-03-2022, ECLI:NL:GHDHA:2022:308, overweging 5.5.3 waarin het Gerechtshof Den Haag kijkt naar de directe uitworpreden.

het kader van een kantoortoets, niet onderbouwd konden worden door de intermediair en zijn klant. Als zo'n intermediair in onderzoek was genomen, werd aan aangiften van (een deel van) zijn klanten een code 1043 toegekend zodat deze aangiften werden uitgeworpen voor handmatige beoordeling. De toekenning van code 1043 vond in dit soort zaken in beginsel plaats bij "Query's aan de Poort". Een ander voorbeeld van een "casus" is de verkoop van valse kwitanties van giften door een medewerker van een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Voor de situatie van een casus is het van belang vast te stellen of aan het in onderzoek nemen van een intermediair (ook wel: "de aanleiding") objectief gerechtvaardigde gronden ten grondslag lagen. Is dit het geval, dan zal de toekenning van een code 1043, en de daaruit voortvloeiende handmatige beoordeling van de aangiften van betrokken belastingplichtigen, in beginsel niet als een grondrechtschending kunnen worden aangemerkt. Dit volgt ook uit de jurisprudentie. De rechter heeft beslist dat bij een dergelijke casus de toekenning van code 1043 aan een aangifte van een belastingplichtige/klant van de intermediair, niet beschouwd kan worden als een schending van een grondrecht van die belastingplichtige[4].

De selectie van aangiften die gerelateerd kunnen worden aan een objectief onderbouwde "casus" wordt dus in beginsel beschouwd als een gerechtvaardigde selectie voor controle. Soms had een intermediair veel klanten en was het niet mogelijk om de aangiften van alle klanten te selecteren om deze handmatig te beoordelen. Het is in die situatie belangrijk om na te gaan wat de reden (ook wel: "de norm") was om de aangiften van sommige klanten van de intermediair wel te selecteren voor handmatige beoordeling en de aangiften van andere klanten niet. In beginsel wordt de norm gebaseerd op een bedrag: is de aftrekpost hoger dan bedrag x, dan werd de aangifte van de klant uitgeworpen. Om zeker te weten dat bij de uitworp van aangiften van een deel van een klantenbestand geen persoonlijke kenmerken een rol hebben gespeeld, is het belangrijk na te gaan wat de zogenoemde "norm" per casus behelsde.

Als de aanleiding voor de casus en de norm die gehanteerd is objectief gerechtvaardigd zijn, is aannemelijk dat de toekenning van code 1043 aan de aangifte van de belastingplichtige op neutrale of niet-discriminatoire gronden heeft plaatsgevonden.

Uit te voeren stappen:

a. Ga na welke aangiften gerelateerd kunnen worden aan een casus;
b. Ga bij iedere casus na wat "de aanleiding" voor die casus was;
c. Ga na wat "de norm" was voor het selecteren van aangiften van klanten van de intermediair.

Is er sprake van een objectief gerechtvaardigde toekenning van code 1043, dan bestaat er voor de betrokken belastingplichtige geen recht op een compensatie. Is gebleken dat de aanleiding voor de casus of de gehanteerde norm niet objectief gerechtvaardigd zijn, dan bestaat recht op een compensatie. Als er te

[4] Zie ook Gerechtshof Amsterdam, 27-01-2022, ECLI:NL:GHAMS:2022:362, ro 5.6.2 en ro 5.6.3, Gerechtshof Den Haag, 22-03-2022, ECLI:NL:GHDHA:2022:514, ro 5.8.3, Gerechtshof Amsterdam 13-01-2022, ECLI:NL:GHAMS:2022:105, ro 5.7., Gerechtshof Amsterdam 10-05-2022, ECLI:NL:GHAMS:2022:1643, overwegingen 5.2 en 5.3, Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 09-08-2022, ECLI:NL:GHARL:2022:7037, ro 3.10.

weinig informatie voorhanden is om een oordeel te kunnen vellen, dan worden de aangiften nader geanalyseerd via de volgende onderzoekstappen.

2. Waren er andere selectieregels dan de selectieregel met code 1043 die er (ook) voor gezorgd hebben dat de aangifte handmatig beoordeeld is?

   Nadat aangiften die verbonden zijn aan een casus waar mogelijk volgens stap 1 uit de onderzoekspopulatie zijn gehaald, kan de selectie van de resterende groep aangiften worden beoordeeld. De beoordeling in deze stap vindt plaats door te bekijken hoe een aangifte door het reguliere selectieproces (de Selectiemodule in ABS) is gekwalificeerd. Naast code 1043 kunnen in de Selectiemodule in ABS ook andere criteria geleid hebben tot een selectie voor handmatige beoordeling van de aangifte door een medewerker in de kantoortoets. Zou zonder de toekenning van code 1043 aan een aangifte ook op basis van een ander criterium deze handmatige beoordeling hebben plaatsgevonden? Dan is het aannemelijk dat de selectie van een aangifte niet indruist tegen wat voor de overheid betamelijk is[5]. Daarmee wordt nog geen uitspraak gedaan over de vraag of code 1043 op fiscale gronden is toegekend: beoordeeld wordt of aannemelijk is dat de uiteindelijke selectie van de aangifte ten minste op een fiscale grond heeft plaatsgevonden en of aannemelijk is dat de aangifte ook zonder de toekenning van de code 1043 handmatig zou zijn beoordeeld. Dit betreft in elk geval bepaalde situaties waarin aangiften afwijken van (contra)informatie van de Belastingdienst.

   Uit te voeren stappen:
   a. Ga na of er, buiten code 1043, ook nog andere uitworpredenen waren n.a.v. het reguliere selectieproces (de Selectiemodule in ABS) op grond waarvan de aangifte van belastingplichtige is geselecteerd voor een kantoortoets.
   b. Ga na of de aangifte van belastingplichtige als gevolg van deze andere uitworpreden(en) daadwerkelijk is beoordeeld door een medewerker in een kantoortoets, waardoor beoordeling van de aangifte dus heeft plaatsgevonden onafhankelijk van het feit of code 1043 is toegekend of niet.

3. Beoordeel de selectie van aangiften die resteren na stap 2 handmatig. Check in deze gevallen met behulp van de aanwezige informatie in hoeverre per individueel geval achterhaald kan worden wat de reden is of kan zijn geweest om een code 1043 toe te kennen aan een aangifte. Relevant is om te beoordelen of de code in het proces "Query's aan de Poort" is toegekend: de handleidingen waar PwC aandacht voor heeft gevraagd werden ten behoeve van dat proces opgesteld.

   Als uit de beoordeling blijkt dat een code 1043 aan een aangifte is toegekend buiten het proces "Query's aan de Poort" (zie bij A), dan komt de belastingplichtige niet in aanmerking voor een compensatie. De handleidingen

[5] Zie ook Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 09-08-2022, ECLI:NL:GHARL:2022:7037, overweging 3.10, Gerechtshof Den Haag, 01-03-2022, ECLI:NL:GHDHA:2022:308, overweging 5.5.3.

waar PwC aandacht voor heeft gevraagd zagen namelijk expliciet op het proces "Query's aan de Poort".

Indien een code 1043 in het proces "Query's aan de Poort" is toegekend, moet vervolgens worden beoordeeld of hiervoor een voor het (fiscale) toezicht relevante en objectief gerechtvaardigde grond aanwezig was (zie bij B). Een belastingplichtige met een aangifte waaraan in het proces "Query's aan de Poort" een code 1043 is toegekend en waarbij niet aannemelijk wordt gemaakt dat toekenning van code 1043 op voor het (fiscale) toezicht relevante en objectief gerechtvaardigde gronden heeft plaatsgevonden, komt voor een compensatie in aanmerking.

A. Waar is code 1043 toegekend?

De toekenning van een code 1043 kon ook plaatsvinden door een medewerker van een kantoor. Hiermee werd tot uitdrukking gebracht dat er reden was voor nader toezicht op de aangifte of aangiften van een belastingplichtige. De code 1043 is alsdan *niet* in het proces "Query's aan de Poort" toegekend. Het kon hierbij bijvoorbeeld gaan om de volgende situaties:

- Een aangifte heeft op basis van een beoordeling door een medewerker in een van de kantoren in een voorafgaand aangiftejaar een Uitworp Gewenst met in het Redenveld een code 1043 ontvangen en daarbij een aantekening in FSV. Of dit is gebeurd naar aanleiding van bijvoorbeeld informatie van de BelastingTelefoon of een *tip en klik*. Ook de behandeling van een verzoek- of bezwaarschrift of een beroepsproces kan de aanleiding zijn. Tevens kan informatie zijn ontvangen van een andere directie, bijvoorbeeld invordering, wat de aanleiding is geweest voor toekenning van deze code aan een aangifte en daarbij een aantekening in FSV.

- Vervalste stukken die zijn gebruikt ter onderbouwing van bijvoorbeeld aftrekposten in een voorafgaand aangiftejaar.

- Een aangifte waarover nadere informatie is verkregen vanuit een strafrechtelijk onderzoek.

- Een aangifte waarover nadere informatie is verkregen vanuit een boekenonderzoek of een derdenonderzoek[6].

- Een of meer gewijzigde aangiften met steeds nieuwe en/of hogere bedragen aan aftrekposten.

- Een aangifte van de fiscale partner of informatie over de fiscale partner is aanleiding geweest voor een Uitworp Gewenst bij de aangifte van de belastingplichtige met in het Redenveld een code 1043 en daarbij een aantekening in FSV. Bijvoorbeeld vanwege aftrekposten die te verdelen zijn tussen fiscale partners.

[6] Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, 22-11-2022, ECLI:NL:GHARL:2022:10089, overweging 4.4

- Uit de behandeling van een verzoek om een voorlopige teruggaaf (een VT verzoek) kan blijken dat er onjuiste aftrekposten zijn aangegeven. Dit kan een reden zijn om voor de aangifte van hetzelfde aangiftejaar een Uitworp Gewenst aan te maken met in het Redenveld een code 1043 en een aantekening in FSV.

B. Voor het (fiscale) toezicht relevante en objectief gerechtvaardigde gronden om in het proces "Query's aan de Poort" een code 1043 toe te kennen

Bij de herbeoordeling van de resterende aangiften kunnen onder meer de navolgende punten reden zijn om te oordelen dat sprake is van een objectieve en gerechtvaardigde reden om code 1043 toe te kennen:

- Een aangifte behoort (toch) tot een casus. Er is een overzicht gemaakt van aangiften die behoren tot een casus. Hierbij zijn keuzes gemaakt. Het kan zijn dat een aangifte daarom niet in het overzicht stond, maar daar wel in thuis hoort.

- Een aangifte heeft in een voorafgaand aangiftejaar gerechtvaardigd een Uitworp Gewenst voor meer aangiftejaren met in het Redenveld een code 1043 ontvangen. En de daaropvolgende aangifte komt niet in aanmerking voor *deblokkering*. Met andere woorden: een aangifte komt niet in aanmerking voor het wijzigen van het eindjaar van de Uitworp Gewenst (met in het Redenveld een code 1043) naar het voorafgaande aangiftejaar.

- Een aangifte waarin een of meerdere gegevens zijn aangegeven die afwijken van de contra-informatie.

- Een aangifte waarin een of meer gegevens zijn aangegeven die duidelijk afwijken van een grens of criterium zoals dit uit de wet volgt (zoals leeftijdsgrens of drempel- of maximumbedrag).

- Een aangifte waarin een of meer gegevens zijn aangegeven die fiscaal gezien niet aannemelijk zijn. Dit speelt bij onderdelen van de aangifte waar geen contra-informatie voor handen is.

- Een aangifte van de fiscale partner of informatie over de fiscale partner is binnen het proces "Query's aan de Poort" aanleiding geweest voor een Uitworp Gewenst bij de aangifte van de belastingplichtige met in het Redenveld een code 1043 en daarbij een aantekening in FSV. Bijvoorbeeld vanwege aftrekposten die te verdelen zijn tussen fiscale partners.

Bijlage 1: toezegging staatssecretaris[7]

Vraag 25

Klopt het dat alleen een correctie gemaakt kan worden op de aangiftes van 2012 tot en met 2019 als code 1043 van toepassing is in combinatie met specifieke zorgkosten en/of giften, en dan alleen in combinatie met schending van grondrechten (zoals discriminatie)? Waarom komt er geen bredere groep in aanmerking voor een correctie op de aangifte?

Antwoord 25

Ik ben voornemens een specifieke groep aangiftes voor de periode 2012 tot en met 2019 opnieuw te beoordelen en een eventuele correctie op de aangifte ongedaan te maken indien er sprake is van een selectie in strijd met een grondrecht. Dit betreffen aangiftes die code 1043 is toegekend in verband met giftenaftrek en/of specifieke zorgkosten. Voor de selectie van deze aangiftes stelt PwC expliciet vast dat er «beslisregels zijn aangetroffen waarbij frauderisico's worden gebaseerd op persoonskenmerken zoals nationaliteit en leeftijd». Daarmee bestaat voor deze groep een reële kans dat grondrechten zijn geschonden.

Ik ben niet voornemens om voor een bredere groep de aangifte opnieuw te bekijken, omdat ik hier op grond van het onderzoek van PwC geen concrete aanleiding toe zie. Dit onderzoek geeft geen of onvoldoende indicaties dat er ook binnen deze bredere groep op niet-fiscale kenmerken is geselecteerd. Als een belastingplichtige meent dat in zijn geval (toch) sprake is geweest van een discriminatoire selectie, kan hij dit – binnen de geldende termijnen – aan de orde stellen in bezwaar tegen een correctie of via een verzoek tot ambtshalve vermindering.

[7] Kamerstukken II, 2021/2022, 31066, nr 1098, pp 11 en 12.

Bijlage 2: uittreksel uit HR 10 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1748:

De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 10 december 2021 over project 1043, FSV en het gebruik daarvan ten aanzien van belastingplichtigen aangegeven:

"5.3

De rechtmatigheid van het besluit van de inspecteur om een aangifte te controleren wordt in beginsel niet aangetast door de manier waarop informatie over de belastingplichtige is verwerkt.

Dat kan anders zijn indien de controle van de aangifte voortvloeit uit een risicoselectie, een verwerking van persoonsgegevens in een databank of een gebruik van een databank waarin persoonsgegevens zijn opgeslagen, op basis van een criterium dat jegens de belastingplichtige leidt tot een schending van een grondrecht zoals een schending van het verbod op discriminatie naar afkomst, geaardheid of geloofsovertuiging. Indien de rechter tot de bevinding komt dat zo'n uitzonderlijke situatie aan de orde is, is het niet uitgesloten dat hij daaraan de slotsom verbindt dat de controle van de aangifte van de belastingplichtige heeft plaatsgevonden op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht, dat het gebruik van hetgeen bij die controle aan het licht is gekomen onder alle omstandigheden ontoelaatbaar moet worden geacht. In dat uitzonderlijke geval komt aan de inspecteur niet de bevoegdheid toe om de aangifte van de belastingplichtige te corrigeren naar aanleiding van die bij de controle aan het licht gekomen punten. Indien een belastingplichtige gemotiveerd stelt dat de hier bedoelde uitzonderlijke situatie zich in zijn geval heeft voorgedaan, dient de inspecteur aan de belastingplichtige en de rechter de gegevens te verstrekken die voor de beoordeling hiervan van belang kunnen zijn.

5.4

Tot de hiervoor in 5.3 geschetste uitzonderlijke situaties kan niet zonder meer worden gerekend het geval waarin de Belastingdienst het recht van een belastingplichtige op bescherming van zijn persoonlijke levenssfeer heeft geschonden door gegevens van die belastingplichtige te verwerken op een wijze die door de inhoud, het gebruik of de verspreiding van de desbetreffende bestanden – eventueel op onderdelen – in strijd is met de Wet bescherming persoonsgegevens of de AVG. Indien zou worden geconstateerd dat de door deze regelingen beoogde bescherming van de persoonlijke levenssfeer door de verwerking van persoonsgegevens is geschaad, kan dat dus niet leiden tot een verlaging van een – op zichzelf bezien juist berekende – aanslag. Evenmin kan de belastingrechter in zo'n geval aan een belastingplichtige een schadevergoeding toekennen. Dat kan namelijk alleen als de aanslag onrechtmatig is…"

Bijlage 3: 8 aandachtspunten die PwC heeft opgemerkt in het rapport "Query's aan de Poort"

Query a/d Poort	Handleidingen aan de Poort	Kalenderjaar
Specifieke zorgkosten	Nationaliteit met opvallend patroon uitgaven.	2014 - 2018
	Wijken met opvallend patroon van uitgaven.	2014 - 2018
	Hoge zorgaftrekposten als gevolg van intoetsfouten voor jongeren als fraude aanmerken (want deskundige pc-gebruikers) en voor ouderen regulier toezicht (want geen deskundige pc gebruikers).	2015 - 2018
Papieren Aangiften	Jonge (allochtoon) met (hoge) SZK.	2015
Giften	Moskeeën en/of Moskeeën als periodieke gift.	2014 - 2018
	In de laatste 2 kolommen van de query zijn de nationaliteitcodes opgenomen. Zeker bij aftrek giften een belangrijk gegeven.	2016
	Mits niet autochtoon bij lijst van "altijd georganiseerde fraude indien giften > 1499".	2016
	Kerkelijke instellingen alleen met hoofdletters in gevuld door allochtonen.	2016